

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ
ВІДНОСИН ІМ. Б. Д. ГАВРИЛИШИНОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
ІНМВ ім. Б. Д. Гаврилишина

Люмила ГАВРИЛЮК-СНСЕН

«29»

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

«29»

2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ

«29»

2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ГЛОБАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ»

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – СЗ Міжнародні відносини»

Освітньо-професійна програма – «Міжнародні відносини»

кафедра міжнародних відносин та дипломатії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	1	2	32	14	5	6	93	150	2
Заочна	1	2	8	4	-	-	138	150	3

29.08.2025

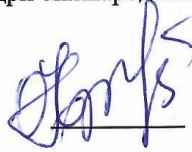
Тернопіль – ЗУНУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 8 від «26» червня 2025 р.).

Робочу програму склала доцент кафедри міжнародних відносин та дипломатії, канд. юрид. наук, доцент **Яремко Оксана Михайлівна**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин та дипломатії, протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри міжнародних відносин та дипломатії, д-р екон. наук, професор

Оксана ТУЛАЙ

Гарант ОП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», канд. екон. наук, доцент

Наталія КАРПИШИН

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”

1. Опис дисципліни “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”

Дисципліна “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 5	Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини	Статус дисципліни обов’язкова дисципліна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 4	Спеціальність – СЗ Міжнародні відносини	Рік підготовки: – 1 Семестр: – 2
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – магістр	Лекції: <i>Денна:</i> 32 год., <i>Заочна:</i> 8 год. Практичні роботи: <i>Денна:</i> 14 год., <i>Заочна:</i> 4 год.
Загальна кількість годин – 150/150		Самостійна робота: <i>Денна:</i> 93 год., <i>Заочна:</i> 138 год. Тренінг – 6 год. Індивідуальна робота – 5 год.
Тижневих годин: ДФН - 2 семестр (ЗФН – 3 семестр) – 10 год., з них аудиторних – 3,7 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. Мета і завдання дисципліни “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”

2.1. Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» є ознайомлення студентів із проблемами формування глобальної безпеки, структурою та умовами формування системи безпеки різних рівнів у сучасному багатополосному світі, розкриття основних проблем, що виникають під час конфліктів між акторами міжнародних відносин; аналіз закономірностей, які лежать в основі цих конфліктів.

Дисципліна є важливою складовою підготовки фахівця: керівника прес-служби, начальника прес-центру, прес-секретаря, прес-аташе, фахівця з супроводу міжнародних

переговорів, дипломатичного представника, фахівця з міжнародної інформаційної аналітики, фахівця з управління контентом, наукового співробітника (інформаційна аналітика), експерта із міжнародних суспільно-політичних питань, міжнародного політичного оглядача, секретаря дипломатичного агентства.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у:

- комплексному вивченні основних аспектів формування глобальної безпеки;
- засвоєнні основних філософських та соціологічних концепцій, що стосуються ключових чинників формування та розвитку конфлікту загалом та міжнародного конфлікту, зокрема;
- ознайомленні з історичними та сучасними особливостями міжнародних конфліктів;
- аналізі основних проблем миротворчої діяльності, зокрема, у контексті роботи ООН та інших міжнародних структур;
- ознайомлення з ключовими case studies, що дають розуміння специфіки розвитку міжнародних конфліктів сучасності.

2.3. Найменування компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”:

- здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення (СК3);
- здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи (СК4);
- здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи (СК8);
- здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України (СК9).

Передумови для вивчення дисципліни. Обов’язкова дисципліна циклу професійної підготовки “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти” тісно взаємодіє з такими дисциплінами, як: ділові комунікації англійською мовою, міжнародні системи та глобальний розвиток.

Результати навчання:

- застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики (РН3);
- аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав (РН4);
- визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку (РН6);
- готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій (РН9);
- розробляти та реалізовувати проекти прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої та світової політики (РН10);
- брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем (РН13);
- оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток (РН14).

3. Програма навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти»

Змістовий модуль 1.

«Теоретичні основи дослідження глобальної безпеки та міжнародних конфліктів»

Тема 1. Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки.

Специфіка міжнародного конфлікту

Роль безпеки у гарантуванні суверенітету держави, стабільності в регіоні, миру у світі. Місце дисципліни в системі наук про міжнародні відносини. Структура й завдання курсу. Значення курсу в системі підготовки спеціаліста-міжнародника.

Філософський, політологічний та правовий зміст національної, регіональної та міжнародної безпеки. Міжнародна і регіональна безпека як об'єкт дослідження дисципліни. Основні поняття і категорії системи безпеки. Безпека як соціальна система. Види, компоненти й фактори безпеки. Співвідношення національної, регіональної та міжнародної безпеки. Методологічні основи вивчення проблем безпеки. Конфлікт як соціальна реальність. Конфлікт та суспільне середовище. Конфлікт як невід'ємна частина соціальної системи. Конфлікт та криза. Поняття міжнародного конфлікту / міжнародної кризи. Специфіка цих явищ порівняно із загальним поняттям конфлікту

Тема 2. Основні наукові концепції проблем безпеки. Типологія міжнародних конфліктів

Поняття концепцій безпеки. Історичні форми системи національної і колективної безпеки. Еволюція підходів до проблем безпеки. Науково-теоретичні концепції проблем безпеки. Вітчизняні та зарубіжні школи проблем безпеки. Школа політичного реалізму в теорії проблем безпеки. Об'єктивістський та суб'єктивістський підходи трактування безпеки. Політичний та соціальний підходи до формування безпеки. Суб'єкти та об'єкти безпеки. Система забезпечення безпеки. Критерії безпеки. Індикатори та порогові рівні безпеки. Проблема визначення загроз безпеці держави, регіону, світу. Поняття потенціалу безпеки та його складники. Критерії і пріоритети міжнародної та регіональної безпеки. Принципи, норми та нормативи міжнародної та регіональної безпеки.

Правова база безпеки: особистості, суспільства, держави, глобального простору. Причини та чинники, що зумовлюють розвиток міжнародного конфлікту. Основні категорії міжнародних конфліктів: конфлікти, зумовлені проблематикою ідентичності та самовизначення; конфлікти, що обумовлені економічними причинами; безпосередньо політичні конфлікти. Конфлікти, зумовлені проблемами релігійного та етнополітичного характеру, їхня специфіка. Структурні та безпосередні причини розгортання міжнародних конфліктів. Основні актори міжнародних конфліктів та їхні інтереси.

Тема 3. Політична безпека регіону та її структура. Динаміка розгортання міжнародного політичного конфлікту

Поняття безпеки регіону та її функції. Складники політичної безпеки регіону: національні, політичні та воєнно-політичні інтереси держав. Загрози політичній безпеці країн, здатність держав до захисту національних політичних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз. Методологія дослідження проблем політичної безпеки, політична безпека в системі національної безпеки держави.

Предмет і структура політичної безпеки, суб'єкти та об'єкти політичної безпеки, система забезпечення політичної безпеки, критерії політичної безпеки, індикатори та порогові

рівні політичної безпеки держави і регіону. Релігійна безпека як складова політичної безпеки регіону. Політичні інтереси регіону та їх структура. Проблема формування політичних інтересів, діалектика політичних цінностей та політичного інтересу в сфері безпеки. Проблема визначення критеріїв та рівня загроз, джерела загроз, сутнісні ознаки загроз політичній безпеці, класифікація загроз політичній безпеці, зазіхання на конституційний лад та державний суверенітет, втручання у внутрішні справи країни, політичний екстремізм, регіональний сепаратизм, релігійна експансія та релігійні конфлікти, криміналізація політичної влади. Сфери та аспекти політичної безпеки регіону. Основні фази / стадії розвитку міжнародного політичного конфлікту. Передконфліктна фаза, її особливості. Перехід до конфронтації та кризи у відносинах між акторами. Прояв наслідків конфлікту. Стадія постконфліктної відбудови / врегулювання.

Тема 4. Військово-політична безпека регіону. Аналіз міжнародних конфліктів

Поняття військово-політичної безпеки регіону: воєнна політика, оборонна політика, геополітика, геостратегія, воєнно-політичні інтереси, воєнно-політичні відносини, військове співробітництво, воєннополітична ситуація, воєнно-політичний блок, воєнно-політичні концепції, воєнні доктрини, воєнно-стратегічні концепції, мілітарна ідеологія, міжнародно-правові гарантії, суб'єкти воєнної політики, засоби та ресурси забезпечення воєнно-політичної безпеки, воєнний потенціал, збройні сили як інститут забезпечення воєнно-політичної безпеки, воєнно-політична стабільність, воєнно-політичний конфлікт, воєнно-політична криза, проблеми миротворчої діяльності. Поняття та основні риси аналізу міжнародних конфліктів. Основні цілі та вихідні точки аналізу міжнародних конфліктів. Геополітичний, економічний, соціальний, та соціокультурний аналіз ситуації міжнародної безпеки в контексті міжнародного конфлікту.

Тема 5. Європейська регіональна безпека. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам

Поняття, параметри й масштаби європейської регіональної безпеки. Характеристика, принципи функціонування і наповненості розвитку системи зовнішньої безпеки європейського регіону. Основні напрямки підтримання європейської регіональної безпеки: захист союзницьких держав; підтримка міжнародного миру і стабільності; недопущення агресії та покарання агресора; миротворчі операції з підтримки миру та примусу до миру; примус до виконання міжнародних угод та режимів тих, хто їх порушує; боротьба з міжнародним тероризмом і наркобізнесом; захист демократії та прав людини, етнічних чи релігійних меншин.

Проблема центрів сили в сучасному європейському політичному середовищі. Значення етнічного чинника та культурних традицій Європи в формуванні системи регіональної безпеки. Характеристика існуючих регіональних структур системи європейської безпеки. Роль ЄС, НАТО, ЗЕС, ОБСЄ у підтриманні європейської і світової безпеки. Проблеми реформування систем колективної безпеки у Європі. Роль ОБСЄ у моніторингу та врегулюванні міжнародних конфліктів. ЄС та його Спільна зовнішня політика та політика безпеки в контексті міжнародних відносин.

Змістовий модуль 2.

«Забезпечення міжнародної безпеки та врегулювання міжнародних конфліктів сучасності»

Тема 6. Нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки. Основні форми

подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах

Початок трансформації системи євробезпеки у пост-біполярну еру. Інституалізація загальноєвропейського процесу в рамках НБСЄ в 90-ті роки. Роль Німеччини в новій конфігурації сил і європейській безпеці. Конфліктогенні фактори порушення сучасної системи міжнародної та європейської безпеки. Перспективи та потенційні наслідки розширення західноєвропейських інтеграційних структур та нові проблеми колективної безпеки в Європі. Проблема регіональної безпеки в контексті існування співдружності незалежних пострадянських держав.

Досвід країн Центральної та Східної Європи у проведенні військової реформи. Головні напрями військової політики у країнах Центральної та Східної Європи. Досвід країн Центральної та Східної Європи у встановленні демократичного контролю над силовими структурами. Реформування загальноєвропейської безпеки. Аналіз впливу міжнародних організацій та режимів на стан і перспективи розвитку європейської безпеки.

Тема 7. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки

Поняття і структура міжнародної безпеки. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки. Поняття міжнародної стабільності. Статистична та динамічна стабільність. Проблеми забезпечення глобальної безпеки. Характеристика сучасних загроз міжнародній системі безпеки. Міжнародні організації системи безпеки. «Американський компонент» сучасної світової безпеки.

Основні напрямки забезпечення міжнародної безпеки. Геополітичні зміни сучасної системи міжнародної безпеки. Теоретичні засади створення міжнародних структур безпеки. Аналіз впливу міжнародних організацій та режимів на стан і перспективи розвитку простору безпеки. Роль ООН у системі глобальної безпеки. Функції ради безпеки ООН. Регіональні міжнародні організації та їх значення у підтриманні безпеки в регіоні та світі.

Тема 8. Міжнародні конфлікти 21 століття. Проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових регіональних і глобальної системи безпеки.

Умови й фактори формування сучасної системи безпеки у Європі. Міжнародні системи військової безпеки. Роль НАТО у формуванні та підтриманні європейської і світової безпеки. Америко-іракська війна та нові проблеми забезпечення міжнародної політичної стабільності й безпеки у світі. Проблема відвернення третьої світової війни та роль національних і регіональних форм безпеки в цьому процесі. Проблеми необхідності формування нової системи безпеки у третьому тисячолітті. Геополітичні зміни сучасної системи міжнародної безпеки. Геоекономічна сутність міждержавних конфліктів у 2000-і роки. Піднесення Китаю та відродження військово-політичного потенціалу Російської Федерації як чинники наростання конфліктного потенціалу у їхніх відносинах із глобальним Заходом. Війна в Іраку (з 2003 р.) як чинник підриву репутації США. «Малі» міжнародні конфлікти. «Арабська весна» як чинник трансформації динаміки міжнародного конфлікту на Близькому Сході.

Євромайдан та російська інтервенція проти України як чинник переходу до «нової холодної війни» між РФ та Заходом. Загальне наростання міжнародної нестабільності. Сирійський конфлікт та втручання основних геополітичних суб'єктів у його проходження. Загострення конфліктних тенденцій у китайсько-американських відносинах.

Збройна агресія Росії проти України. Російсько-Українська війна.

Тема 9. Нова роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі

Структура і завдання Північноатлантичного альянсу (НАТО). Політичний та

економічний аспекти функціонування альянсу. Цивільна та військова структура НАТО. Характеристика країн-членів та їх взаємовідносини на рівні альянсу та поза ним. Країни-партнери та їх стосунки із НАТО. Основні програми альянсу. Військові інституції НАТО. Командна структура альянсу. Оборонні видатки. Сили реагування (СРН). Основні місії НАТО: Афганістан (МССБ), Боснія, Дарфур, Македонія, Ірак, Косово (КФОР), Середземномор'я (операція «Активні зусилля» та ін.). Характеристика політики НАТО щодо ЄС, США, Росії та інших країн і регіонів світу.

Програма Євroatлантичного партнерства. Середземноморський Діалог. Стамбульська ініціатива (СІС). Ініціатива для країн Південно-Східної Європи (СЕЕІ) та ін. Програма «Партнерство заради миру». Проект розширення НАТО на Схід. Проблеми взаємовідносин та співробітництва України з НАТО. Роль НАТО у врегулюванні гарячих точок планети. Взаємодія НАТО – ООН. Миротворча діяльність НАТО. Проблеми реформування НАТО.

Тема 10. Україна в системі європейської та міжнародної безпеки

Концепція і стратегія національної безпеки України. Характеристика загроз безпеці України. Основні напрямки і пріоритети безпеки України. Проблеми формування національної безпеки України з позиції входження в євroatлантичні структури. Роль українського фактору в формуванні загальноєвропейської безпеки. Теоретичні засади загальної концепції національної безпеки України. Національна безпека – історико-теоретичний контекст проблеми. Категоріальний апарат теорії національної безпеки. Фактори впливу на стан безпеки. Співвідношення категорій «виклик» – «загроза». Об'єкти національної безпеки. Суб'єкти безпеки. Національна безпека як система взаємопов'язаних складників. Внутрішній та зовнішній аспекти безпеки.

3. Структура залікового кредиту дисципліни “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти” (денна форма навчання)

	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Тренінг	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи дослідження глобальної безпеки та міжнародних конфліктів»						
Тема 1. Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки. Специфіка міжнародного конфлікту	2	-	3	2	2	Групові завдання, поточне опитування, тестування, реферати
Тема 2. Основні наукові концепції проблем безпеки. Типологія міжнародних конфліктів	2	1	10			
Тема 3. Політична безпека регіону та її структура. Динаміка розгортання міжнародного політичного конфлікту	2	2	10			
Тема 4. Військово-політична безпека регіону. Аналіз міжнародних конфліктів	4	1	10			

Тема 5. Європейська регіональна безпека. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам	4	1	10			
Змістовий модуль 2 «Забезпечення міжнародної безпеки та врегулювання міжнародних конфліктів сучасності»						
Тема 6. Нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки. Основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах	4	2	10	3	4	Групові завдання, поточне опитування, тестування, реферати
Тема 7. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки	2	2	10			
Тема 8. Міжнародні конфлікти 21 століття. Проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових регіональних і глобальної системи безпеки	4	2	10			
Тема 9. Нова роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі	4	2	10			
Тема 10. Україна в системі європейської та міжнародної безпеки	4	1	10			
Разом	32	14	93	5	6	-

(заочна форма навчання)

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1 «Теоретичні основи дослідження глобальної безпеки та міжнародних конфліктів»				
Тема 1. Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки. Специфіка міжнародного конфлікту	4	2	60	Групові завдання, поточне опитування, тестування, реферати
Тема 2. Основні наукові концепції проблем безпеки. Типологія міжнародних конфліктів				
Тема 3. Політична безпека регіону та її структура. Динаміка розгортання міжнародного політичного конфлікту				
Тема 4. Військово-політична безпека регіону. Аналіз міжнародних конфліктів				
Тема 5. Європейська регіональна безпека. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам				

Змістовий модуль 2 «Забезпечення міжнародної безпеки та врегулювання міжнародних конфліктів сучасності»				
Тема 6. Нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки. Основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах	4	2	78	Групові завдання, поточне опитування, тестування, реферати
Тема 7. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки				
Тема 8. Міжнародні конфлікти 21 століття. Проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових регіональних і глобальної системи безпеки				
Разом	8	4	138	-

4. Тематика практичних занять з дисципліни “Глобальна безпека та міжнародні конфлікти”

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1

«Теоретичні основи дослідження глобальної безпеки та міжнародних конфліктів»

Практичне заняття № 1

Тема. Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки. Специфіка міжнародного конфлікту. Основні наукові концепції проблем безпеки. Типологія міжнародних конфліктів

Мета: Вивчити теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки, специфіку міжнародного конфлікту, основні наукові концепції проблем безпеки, а також типологію міжнародних конфліктів

Питання для обговорення:

1. Теоретико-методологічне підґрунтя вивчення проблем глобальної безпеки.
2. Співвідношення національної, регіональної та міжнародної безпеки.
3. Суб'єкти та об'єкти політичної безпеки. Система забезпечення політичної безпеки.
4. Критерії, індикатори і порогові рівні політичної безпеки.
5. Критерії і пріоритети міжнародної та регіональної безпеки. Принципи, норми і нормативи міжнародної та регіональної безпеки.
6. Правова база безпеки: особистості, суспільства, держави, глобального простору.
7. Роль військового фактору в забезпеченні системи безпеки. Зростання невійськових факторів забезпечення безпеки.
8. Специфіка міжнародного конфлікту.
9. Основні наукові концепції проблем безпеки.
10. Типологія міжнародних конфліктів.

Практичне заняття № 2

Тема. Політична безпека регіону та її структура. Динаміка розгортання міжнародного політичного конфлікту

Мета: Оволодіти знаннями про політичну безпеку регіону та її структуру, а також про динаміку розгортання міжнародного політичного конфлікту

Питання для обговорення:

1. Поняття та основний зміст «національна безпека» з позицій суверенітету держави.
2. Основні елементи національної безпеки.
3. Поняття «національні інтереси» та їх просторова і змістова динаміка.
4. Наукові концепції «національного інтересу».
5. «Державний інтерес» та його трактування з різних політологічних точок зору.
6. Система захисту та реалізації національної безпеки.
7. Концепція національної безпеки країн.

Практичне заняття № 3

Тема. Військово-політична безпека регіону. Аналіз міжнародних конфліктів. Європейська регіональна безпека. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам

Мета: Отримати знання про військово-політичну безпеку регіону, аналіз міжнародних конфліктів, європейську регіональну безпеку, роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам, європейську регіональну безпеку, а також роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам

Питання для обговорення:

1. Регіональна безпека: поняття, форми, види, параметри.
2. Характеристика, принципи функціонування і направленості розвитку системи зовнішньої безпеки регіону.
3. Система захисту та принципи реалізації регіональної безпеки.
4. Характеристика існуючих регіональних систем безпеки.
5. Проблема «центрів сили» в регіонах світу та світовій політиці.
6. Проблема визначення загроз політичній безпеці європейських країн.
7. Початок трансформації системи євробезпеки у постбіполярну еру.
8. Інституалізація загальноєвропейського процесу в рамках НБСЄ в 90-ті роки.
9. Роль Німеччини в новій конфігурації сил і європейській безпеці.
10. Колишня Югославія як постійно діючий конфліктогенний фактор порушення сучасної системи міжнародної та європейської безпеки.
11. Роль НАТО у формуванні та підтриманні європейської і світової безпеки.
12. «Американський компонент» у системі євробезпеки і світовій безпеці.
13. Перспективи та потенційні наслідки розширення західноєвропейських інтеграційних структур та нові проблеми колективної безпеки в Європі.

Змістовий модуль 2

«Забезпечення міжнародної безпеки та врегулювання міжнародних конфліктів сучасності»

Практичні заняття № 4

Тема. Нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки. Основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах. Європейська регіональна безпека. Роль міжнародних організацій у врегулюванні та запобіганні міжнародним конфліктам

Мета: Оволодіти знаннями про нові форми співробітництва в Європі з питань безпеки,

основні форми подолання конфліктних ситуацій у сучасних міжнародних відносинах

Питання для обговорення:

1. Поняття і структура міжнародної (глобальної) системи безпеки.
2. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки.
3. Характеристика сучасних загроз міжнародній системі безпеки.
4. Проблеми забезпечення глобальної безпеки.
5. Основні напрямки забезпечення міжнародної безпеки.
6. Поняття «міжнародна стабільність», «статус-кво», «баланс сил» і «рівновага сил» у міжнародній безпеці

Практичне заняття № 5

Тема. Традиційна й сучасна моделі міжнародної безпеки

Мета: Вивчити традиційну та сучасну моделі міжнародної безпеки

Питання для обговорення:

1. Роль США у формуванні глобальної системи безпеки.
2. Проблема «боротьби з тероризмом» та її значення у трансформації глобальної системи безпеки.
3. Американо-афганський конфлікт та нові проблеми забезпечення міжнародної політичної стабільності й безпеки у світі.
4. Американо-іракська війна та проблеми встановлення політичної стабільності на Близькому Сході.
5. Міжнародні організації системи безпеки.
6. Проблема відвернення третьої світової війни та роль національних і регіональних форм безпеки у цьому процесі.
7. Сучасні процеси політичної глобалізації та економічної інтеграції з позицій міжнародної безпеки.

Практичне заняття № 6

Тема. Міжнародні конфлікти 21 століття. Проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових регіональних і глобальної системи безпеки

Мета: Отримати знання про міжнародні конфлікти 21 століття, проблеми та перспективи функціонування сучасних і формування нових регіональних і глобальної системи безпеки

Питання для обговорення:

1. НАТО та його структура.
2. Основні функції НАТО.
3. Програма «Розширення НАТО на Схід» та її завдання.
4. Програма «Партнерство заради миру».
5. Діяльність НАТО в регіонах світу.
6. Проблеми реструктуризації НАТО.

Практичне заняття № 7

Тема. Нова роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі. Україна в системі європейської та міжнародної безпеки

Мета: Отримати знання про нову роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі, про Україну в системі європейської та міжнародної безпеки

Питання для обговорення:

1. Концепція національної безпеки України.
2. Законодавчі основи забезпечення системи безпеки в Україні.
3. Національні інтереси України.

4. Характеристика основних загроз національній безпеці України.
5. Структура й основні напрями державницької політики національної безпеки України.
6. Система забезпечення національної безпеки України.
7. Проблеми формування національної безпеки України з позиції входження її в Раду Європи.
8. Зв'язки України з НАТО і можливі перспективи входження у його структуру.
9. Відносини України з її сусідами з позиції системи безпеки.
10. Роль українського фактору в формуванні загальноєвропейської безпеки.

Заочна форма навчання

Практичне заняття № 1

Політична безпека регіону та її структура. Динаміка розгортання міжнародного політичного конфлікту

Мета: Оволодіти знаннями про політичну безпеку регіону та її структуру, а також про динаміку розгортання міжнародного політичного конфлікту

Питання для обговорення:

1. Поняття та основний зміст «національна безпека» з позицій суверенітету держави.
2. Основні елементи національної безпеки.
3. Поняття «національні інтереси» та їх просторова і змістова динаміка.
4. Наукові концепції «національного інтересу».
5. «Державний інтерес» та його трактування з різних політологічних точок зору.
6. Система захисту та реалізації національної безпеки.
7. Концепція національної безпеки країн.

Практичне заняття №2

Тема. Нова роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі. Україна в системі європейської та міжнародної безпеки

Мета: Отримати знання про нову роль НАТО у конфігурації політичних сил у Європі та світі, про Україну в системі європейської та міжнародної безпеки

Питання для обговорення:

1. Концепція національної безпеки України.
2. Законодавчі основи забезпечення системи безпеки в Україні.
3. Національні інтереси України.
4. Характеристика основних загроз національній безпеці України.
5. Структура й основні напрями державницької політики національної безпеки України.
6. Система забезпечення національної безпеки України.
7. Проблеми формування національної безпеки України з позиції входження її в Раду Європи.

6. Самостійна робота.

Вивчення навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» включає самостійну роботу студента.

Самостійна робота студента – це навчальна діяльність студента, яка полягає у виконанні діянь, визначених викладачем (або за власним бажанням студентом) і спрямована на закріплення, поглиблення та розширення отриманих знань, а також на оволодіння без сторонньої допомоги новим матеріалом.

Основним видом самостійної роботи студента за участю викладача є поточні

консультації з навчальної дисципліни.

Основними видами самостійної роботи студента без участі викладача є:

- формування і засвоєння змісту конспекту лекцій на базі рекомендованої лектором навчальної літератури, включаючи інформаційні освітні ресурси (електронні підручники, електронні бібліотеки та ін.);

- самостійне вивчення окремих тем чи питань за підручниками або навчальними посібниками;

- написання рефератів, есе;
- підготовка до практичних занять;
- та ін.

Для самостійної роботи керівник навчального курсу «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» пропонує студентам наступну тематику *рефератів*.

Теми рефератів:

1. Сучасні проблеми розвитку теорії міжнародних конфліктів.
2. Еволюція вчень про міжнародні конфлікти.
3. Зв'язок навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» з іншими навчальними дисциплінами.
4. Роль навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» у формуванні майбутніх фахівців-міжнародників.
5. Сучасні функції міжнародного права.
6. Конфліктогенність сучасних міжнародних систем.
7. Поняття і сутність міжнародного конфлікту у дослідженнях вітчизняних науковців.
8. Регіональні конфлікти на пострадянському просторі.
9. Обмін нотами протесту як приклад незбройного конфлікту.
10. «Гібридна війна» як нова українська реальність.
11. Російсько-грузинська війна: історичні передумови, причини і наслідки.
12. Сучасна роль військової сили у міжнародних стосунках.
13. Роль посередника (медіатора) у міжнародних конфліктах.
14. Вплив дезінформації РФ на позицію «нейтральних держав» щодо російсько-української війни.
15. Вплив російсько-української війни на розвиток європейської дипломатичної служби.
16. Політичні конфлікти як передумови російсько-української війни.
17. Російсько-українська війна: справжні причини і надумані приводи.
18. Визначення поняття конфліктна поведінка.
19. Стратегія конфліктної поведінки.
20. Фактори, що впливають на вибір конфліктної поведінки.
21. Основні тактики конфліктної поведінки.
22. Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва.
23. Роль ООН у вирішенні політичних конфліктів.
24. Міжнародний арбітраж як засіб мирного вирішення міжнародних конфліктів.
25. Участь України в миротворчих місіях ООН.
26. Превентивна дипломатія в діяльності НАТО і ООН.
27. Розширення НАТО як фальшивий привід для виправдання війни росії проти України.
28. Механізми ОБСЄ із врегулювання конфліктів.
29. Позиція Європейського Союзу в російсько-грузинській війні 2008 р.
30. «Тиха третя світова війна».

31. Гібридні виклики міжнародного гуманітарного права.
32. «Коризійні інвестиції» як один із методів ведення гібридної війни.
33. “Третя сторона” в урегулюванні конфлікту (на конкретному прикладі).
34. Арабо-ізраїльський конфлікт: оцінки українських політологів.
35. Взаємозв’язок внутрішньополітичних і міжнароднополітичних конфліктів.
36. Взаємозв’язок насильства й конфліктів на світовій арені.
37. Детермінація конфліктів в умовах глобального розвитку.
38. Дипломатія й урегулювання конфліктів на світовій арені (на конкретному прикладі).
39. Інформаційна складова сучасних конфліктів.
40. Карибська криза 1962 р. та її уроки для сьогодення.
41. Східна стратагемна модель ведення переговорів.
42. Вплив глобалізаційних процесів на ведення переговорів.
43. Переговори із західними партнерами: особливості національних стилів.
44. Переговори із незахідними партнерами: основні національні стилі.
45. Національні особливості просторового розташування співрозмовників.
46. Особливості спілкування з іноземними партнерами.
47. Китайський національний стиль ведення переговорів.
48. Арабська національний стиль ведення переговорів.
49. Загальна характеристика східної культури переговорів.
50. Західна і східна культура переговорів: порівняльний аналіз.
51. Розвиток західної культури. Художні стилі європейської культури.
52. Культура і техніка спілкування в процесі міжнародних переговорів.
53. Конфлікт і стабільність у даному регіоні (на конкретному прикладі).
54. Конфлікт на Корейському півострові: аналіз виникнення, розвитку,

прогнозування перспектив.

55. Регіональні конфлікти: конфліктологічна карта Європи (Азії, Африки, Америки – за вибором студента).

56. Миротворча діяльність України.

57. Міжнародні конфлікти та проблеми зовнішньої політики України.

Проте студенти можуть здійснювати написання рефератів, з актуальними темами яких самостійно визначилися (сформулювали). За необхідності студенти можуть звернутися до керівника навчального курсу за консультацією щодо формулювання теми реферату, складання його плану, рекомендації джерел його написання.

За допомогою реферату студент може підтвердити свої знання і навички з вивченої теми, продемонструвати ознайомлення зі спеціалізованою літературою та вміння здійснити аналіз інформації, яку зібрав.

Мета написання реферату - підтвердження рівня опанування студентом основних положень тематики, яку обрав, демонстрація оволодіння відповідною літературою, вміння здійснювати аналіз матеріалу, проводити узагальнення та формулювати власні висновки.

У рефераті студент розкриває конкретний напрямок майбутньої професійної діяльності, його прикладний характер та практичну спрямованість.

Написання реферату з навчальної дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» переслідує наступні завдання:

- дослідити стан напрацювання обраної проблематики у наукових публікаціях та літературі;
- розкрити і проаналізувати підходи вирішення проблематики з теми, обраної для написання реферату;
- вивчити, систематизувати та/чи проаналізувати законодавчу, інформаційну, статистичну тощо бази даних, що мають відношення до теми, обраної для написання

реферату;

- оволодіти навичкою аргументовано, логічно, чітко, узагальнено викладати опрацьований матеріал з теми, обраної для написання реферату;
- напрацьовувати і формулювати пропозиції із вдосконалення тієї чи іншої сфери професійної діяльності, що охоплюється темою, обраною для написання реферату.

Реферат має містити *науково-теоретичний рівень* (аналіз теми, що досліджується, зокрема, беручи до уваги наявний стан розвитку міжнародних відносин; об'єктивну і раціональну аргументацію; теоретичні узагальнення; приклади з міжнародної діяльності тощо) і *практичну спрямованість* (сформульовані пропозиції з вирішення актуальних проблем у міжнародних відносинах, запобігання та управління міжнародними конфліктами тощо).

Реферат потрібно писати у науково-діловому стилі, матеріал розміщуючи рівномірно та відповідно до плану.

Структура реферату:

– вступ (розкриття актуальності, практичного значення теми реферату; чіткість формулювання мети і завдання роботи);

– основна частина (висвітлення основних питань теми реферату із використанням літератури з обраної проблематики; розкриття теоретичної і практичної значущості аналізованої проблематики);

– висновки (формулювання науково-теоретичних і практичних підсумків аналізу обраної проблематики реферату; акцентування на теоретичних і практичних рекомендаціях у сфері обраної проблематики);

– додатки (за доцільності);

– список літератури (формування переліку використаних джерел і публікацій).

Вимоги до оформлення реферату:

Обсяг реферату – 10-15 сторінок (до загального обсягу реферату не входять додатки, список використаних джерел). Виконуючи написання реферату, слід дотримуватися правил стилістики і граматики. У рефераті мають міститися посилання на літературу та інші джерела, на які студент буде посилається упродовж написання реферату.

Мова тексту реферату – українська.

Реферат друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має дорівнювати п'ятьом знакам (1,25 см); вирівнювання - “За шириною”.

Розділи та підрозділи реферату мають містити заголовки, які потрібно точно відтворювати у змісті реферату.

Нумерація реферату має бути наскрізною. Порядковий номер кожної сторінки реферату слід позначати арабськими цифрами. Титульний аркуш реферату входить до загальної нумерації сторінок реферату, але на ньому (титульному аркуші) не потрібно зазначати номер сторінки.

Кожен розділ реферату підлягає нумеруванню арабськими цифрами.

Студент під час написання тексту реферату може використовувати один із двох варіантів посилань на наукові джерела: перший – коли на сторінці реферату наявне цитування джерела, то внизу цієї ж сторінки під основним її текстом розміщують бібліографічний опис літературного джерела і зазначенням сторінки цього джерела; другий – коли у посиланні на літературне джерело у квадратних дужках зазначають його порядковий номер у списку літератури і конкретну сторінку (наприклад [3, с. 17]).

Оцінювання кожного реферату проводиться із врахуванням аналізу сукупності наступних критеріїв:

- актуальність теми реферату;

- стан системного розкриття плану теми реферату;
- чи зміст реферату розкриває положення практичної діяльності у сфері міжнародних відносин;
- ступінь особистого внеску студента (наявність авторських аналітичних висновків і конкретних пропозицій);
- достатність сучасних нормативних і наукових джерел, використаних під час виконання самостійного завдання у формі реферату.

7. Тренінг з дисципліни

Мета тренінгу – формувати здатність застосовувати знання щодо характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для попередження та врегулювання міжнародних конфліктів; здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних конфліктів, а також обирати і застосовувати альтернативні способи їх запобігання та вирішення.

Завдання тренінгу:

- поглибити та розширити знання про міжнародні конфлікти і альтернативні способи їх запобігання і вирішення;
- ознайомитись з існуючими механізмами вирішення міжнародних конфліктів;
- розвинути і закріпити практичні навички вирішення міжнародних конфліктів на основі тренувальних кейсів.

Порядок проведення тренінгу:

1. Вступна частина полягає в ознайомленні студентів з темою тренінгового заняття.
2. Організаційна частина передбачає створення у колективі студентів робочого настрою, визначення правил проведення тренінгового заняття.
3. Практична частина полягає у виконанні групами студентів (у кількості 3-5 осіб) завдань з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.

Тематика: «Прогнозування, профілактика та попередження міжнародних конфліктів», «Практика вирішення міжнародних конфліктів», «Переговорний процес як спосіб вирішення міжнародних конфліктів».

Наприклад, під час тренінгу на тему «Переговорний процес як спосіб вирішення міжнародних конфліктів» студенти спробують себе у ролі професійних переговорників, проводячи переговорні процедури у міжнародних конфліктах. Обґрунтують, обрані ними стратегії і тактики переговорів, а також результати, яких вони планували досягнути і яких вони реально досягнули. Проаналізують норми міжнародного законодавства, етики, на яких ґрунтувалися їх переговорні процедури.

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Глобальна безпека та міжнародні конфлікти» використовуються наступні засоби оцінювання і методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- екзамен.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Глобальна безпека та

міжнародні конфлікти» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (3 занять, 5 тем – 3 оцінки)	Модульний контроль передбачає оцінку завдань по кожній темі. Оцінка за Модульний контроль виставляється на підставі виконання письмового завдання, а саме: 20 тестових завдань, кожне з яких має 3 бали, і два теоретичних питань, кожне з яких має по 20 бали	Тренінг Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу, щодо характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для попередження та врегулювання міжнародних конфліктів; здатність аналізувати структуру та динаміку міжнародних конфліктів, а також обирати і застосовувати альтернативні способи їх запобігання та вирішення	Самостійна робота Оцінювання написання рефератів, есе

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – вид контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається з 4 теоретичних (проблемних) завдань:

За відповідь на 1 теоретичне завдання студент може отримати від 0 до 25 балів.

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10

2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. АБВ. Збройний конфлікт в термінах / Дуцик Д., Черниш В., Вороніна В., Рюче Н., Мороз І., Паперняк О., Калупаха І. ; Київ: Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб, 2019. 90 с.

2. Васильєв О. С. Адаптація міжнародного гуманітарного права до викликів гібридної війни в умовах воєнного стану: на прикладі російсько-української війни. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. № 01. С. 837-842.

3. Громовенко К. В. Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів : навчально-методичний посібник / К. В. Громовенко, М. В. Грушко, К. В. Мануїлова. Одеса : Вид-во «Юридика», 2023. 132 с.

4. Ефективне управління конфліктами. Базові навички медіатора [тренінговий комплекс] / В. В. Волосник, А. В. Горіна, І. О. Муратова, В. В. Ланько, В. О. Мельман, С. А. Хасая; за заг. ред. В. О. Мельман. Харків, 2018. 97 с.

5. Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти : підручник / І. А. Єремєєва. Дніпро : ДДУВС, 2021. 144 с.

6. Іжнін І. І. Міжнародні конфлікти (кінець ХІХ - перша половина ХХ століття): підручник / І. Іжнін, С. Пик, К. Поліщук ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 448 с.

7. Інтерпретації російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертно-аналітичних працях / [В. Кулик та ін.] ; за ред. Володимира Кулика ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. Київ : ІПіЕНД, 2020. 325 с.

8. Кравченко В. Що важливо знати про конфлікт у Сирії. URL.: <https://dt.ua/international/scho-vazhlivo-znati-pro-konflikt-u-siriyi-.htm>.

9. Кріс Восс, Тал Рез. Ніколи не йдіть на компроміс. Техніка ефективних переговорів. К.: Наш Формат, 2019. 264 с.

10. Ледерак Дж. П. Розбудова миру: стале примирення в розділених суспільствах. Київ: Дух і літера, 2019. 250 с.

11. Лікарчук Д. С. Роль міжнародних організацій у врегулюванні зовнішньополітичних конфліктів. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2020. Вип. 5. С. 35-44.

12. Медведєва О. Р., Лікарчук Д. С. Роль ООН у врегулюванні міжнародних конфліктів. *Молодий вчений*. 2021. № 4 (92). С. 245-247. URL.: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/536/521>

13. Міжнародні конфлікти у сучасному світі: від регіонального протистояння до глобального суперництва. *Матеріали міжнародної наукової конференції. (Львів, 16 грудня 2022 р.)* / Упорядники: Мальський М. З., Кучик О. С., Вовк Р. В. Львів : Факультет міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2022. 129 с.

14. Нікітін А. А. Міжнародна безпека як чинник національної безпеки держави. Морська

безпека. 2024. №1. С. 50-56. URL. : <https://doi.org/10.32782/msd/2024.1/06>

15. Партико Н. В. Психологія конфліктів. Львів: В-во Львівська політехніка, 2019. 132 с.

16. Петрінко В. С. Конфліктологія: курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці. Навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.

17. Примуш М. В., Осмоловська А. О. Політико-правові аспекти міжнародних конфліктів крізь призму системності в міжнародних відносинах. *Політичне життя*. 2021. №1. С. 109-114.

18. Світ заморожених конфліктів : головні зіткнення і територіальні суперечки сучасності. URL. : <https://www.rfi.fr/uk/%D0%BC%D1%9>

19. Стамат В. М. Міжнародні конфлікти як прояв глобальних небезпек світу. *Глобальні цілі сталого розвитку – безпека світу, соціально-економічні та екологічні прояви, можливості активізації партнерства*. URL.: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8278>.

20. Сучасні міжнародні конфлікти: від регіонального протистояння до глобального суперництва. *Матеріали міжнародної наукової конференції*. (Львів, 18-19 грудня 2020 р.) / Упорядники : Мальський М. З., Вовк Р. В., Кучик О. С. – Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 168 с.

21. Тихомирова Є. Б., Постоловський С. Р. Конфліктологія та теорія переговорів : підручник. В-во : Університетська книга, 2023. 240 с.

22. Як, коли і де працює діалог: практ. посіб. / Гусєва К., Проценко Д. К.: В- во Organization for Security and Cooperation in Europe, 2019. 50 с.

23. Conflict: The Evolution of Warfare From 1945 to Ukraine. Harper Collins. Andrew Roberts David Petraeus 2023, 544 p.

24. Matthew A. Cronin, Kevin W. Rockmann, Claus W. Langfred. (2020). Negotiation: Moving From Conflict to Agreement. SAGE Publications, Incorporated.

25. Onditi F. (2020). Conflictology: Systems, Institutions, and Mechanisms in Africa. London: Lexington Books, Rowman & Littlefield, 2020. 496 p.

26. The World in Conflict: Understanding the World's Troublespots (Economist Books) Hardcover – August 1, 2023 by John Andrews (Author). 320 p.